

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Արվեստի և սպորտի

ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Ա. Ա. Բարսեղյան /Ա.Ա.Հ./

Արձանագրություն № 3

«12» սեպտեմբեր 2023 թ.

ԱՍ/բ-050 ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ

/Դասիչ, դասընթացի անվանում/

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.13.6 - «Երաժշտական կրթություն»

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

Մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

Արվեստի և սպորտի ամբիոն

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

Առկա

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ

առկա- 3-րդ կուրս, 1-ին կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝

Հ. Հակոբյան

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ՝ **rafella9197@mail.ru**

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	4
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	6
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	7
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	7
8.	Դասավանդման մեթոդներ.....	9
9.	Ուսումնառության մեթոդները	9
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	10
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ.....	11
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.....	12
12.1.	Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	13
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.....	16
12.3.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	17
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.....	18
14.	Գնահատում.....	19
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.....	20
14.2.	Հարցաշար.....	21
14.3.	Գնահատման չափանիշներ.....	22
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.....	23

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

Ինչպես յուրաքանչյուր ուսուցիչ, այնպես էլ երաժիշտ-մանկավարժը պետք է զինված լինի բազմակողմանի գիտելիքներով, և մեր հասարակարգին և ազգին բնորոշ գաղափարական դիրքորոշմամբ, ունենա գեղագիտական ընկալման զգացողություն, արվեստի լեզուն հասկանալու և գնահատելու կարողություն, հայրենի մշակույթի գեղեցկությունն ու ինքնատիպությունը ստեղծելու հմտություն: Երաժշտության ուսուցիչը պետք է նախապատրաստվի որպես կատարող՝ երաժշտության խոր մեկնաբանող, միաժամանակ տիրապետի պատմահասարակական ցիկլի առարկաներին, հոգեբանական-մանկավարժական և երաժշտատեսական գիտություններին: Դպրոցում երաժշտության ուսուցչին անհրաժեշտ բազմակողմանի գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների համակարգը նա ձեռք է բերում ԲՈՒՀ-ում ուսումնառության ողջ ընթացքում, իսկ «Համաշխարհային մշակույթի պատմությունե դասընթացի յուրացման ընթացքում կոնկրետանում են պատկերացումները առաջիկա աշխատանքի նպատակների, խնդիրների, բովանդակության վերաբերյալ, ցանկալի արդյունքին հասնելու մեթոդների մասին: Ուստի տվյալ դասընթացը վարող դասախոսը պետք է հենվի տարբեր ակունքների (մշակույթի պատմություն, երաժշտության պատմություն, երաժշտագիտություն, գեղագիտություն) վրա: Դասընթացի ծրագիրը կառուցվում է այնպիսի սկզբունքով, որ ուսանողները հաջորդաբար յուրացնեն վոկալ և վոկալ-գործիքային երաժշտության զարգացման ընթացքը և փուլերը տարբեր երկրներում, օպերային արվեստի ծագման պատմությանը և գործիչներին

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1 Դասընթացի նպատակն է նպատակն է երաժշտության խոր մեկնաբանող, միաժամանակ տիրապետի պատմահասարակական ցիկլի առարկաներին, հոգեբանական-մանկավարժական և երաժշտատեսական գիտություններին:

2.2 Դասընթացի խնդիրներն են՝

Ուսանողը կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, – տիրապետի երաժշտական վերլուծության և հետազոտության մեթոդներին, – կարողանա նկարագրել երաժշտության բովանդակությունը, թեմատիկան, կառուցվածքը, արտահայտչամիջոցները, – կարողանա որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

Երաժշտական արվեստի ժանրերը, ձևերը, արտահայտչամիջոցները

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և /կամ կոմպետենցիաները.

«ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

ուսանողը պետք է իմանա.

- կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, – տիրապետի երաժշտական վերլուծության և հետազոտության մեթոդներին, – կարողանա նկարագրել երաժշտության բովանդակությունը, թեմատիկան, կառուցվածքը, արտահայտչամիջոցները, – կարողանա որոշ գիտական հարցերի վերաբերյալ կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ

ուսանողը պետք է կարողանա.

- կարողանա մաքուր և գեղեցիկ ձայնով երգել դպրոցական ծրագրով նախատեսված երգերը – կարողանա վերլուծել տարբեր դասարանների ծրագրային կյուրը – կարողանա համեմատել ավանդական և նորարարականը – կարողանա համեմատել տարբեր երկրների դպրոցների, երաժշտական դաստիարակության և երաժշտական լսողության զարգացման տարբեր համակարգերը

ուսանողը պետք է տիրապետի.

- մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու | նոր գաղափարներ առաջ քաշելու | որակի մասին հոգացություն | թիմում աշխատելու | գնահատման գործիքների կիրառելու | նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Շնորհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

- վերլուծության և համադրության կարողություն (ԳԿ -1),
- կազմակերպչական կարողություն (պլանավորում, կազմակերպում, ղեկավարում, վերահսկում) (ԳԿ-2),
- հենքային ընդհանուր գիտելիքների տիրապետում (ԳԿ - 3),
- պետական լեզվով հաղորդակցվելու կարողություն (ԳԿ - 4),

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

- համակարգչային տարրական հմտություններ (ԳԿ - 5),
- տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում,վերլուծում)(ԳԿ - 6),
- որոշումներ կայացնելու կարողություն (ԳԿ - 7),

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)`

- գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն (ՀԳԿ -1),
- հետազոտական կարողություն (ՀԳԿ -2),
- ուսումնառության կարողություն (ՀԳԿ -3),
- նոր իրավիճակներին հարմարվելու կարողություն (ՀԳԿ -4),
- ինքնուրույն աշխատելու կարողություն (ՀԳԿ -5),
- մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու(ՀԳԿ -6),
- տրամաբանական նոր գաղափարներ առաջ քաշելու(ՀԳԿ -7),,
- որակի մասին հոգացություն(ՀԳԿ -8),
- թիմում աշխատելու(ՀԳԿ -9),
- գնահատման գործիքների կիրառելու(ՀԳԿ -10),
- նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու(ՀԳԿ -11),

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ1 դրսևորել մասնագիտության պատմության և հիմունքների իմացություն

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ12 ունակ լինեն ուրույն, թեկուզ և փոքր ներդրում կատարելու տվյալ առարկայական ոլորտում,

ԱԿ13 ցուցաբերեն ինքնուրույնություն և ստեղծագործական մոտեցում տվյալ առարկայական ոլորտում գործունեություն ծավալելիս,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ

աշխատաշուկայի պահանջների³.

«ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության, երաժշտության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	5 կրեդիտ/150 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ		Ժամաքանակ
	1-ին կիսամյակ	2-րդ կիսամյակ	
Դասախոսություն	20		
Գործնական աշխատանք	16		
Սեմինար պարապմունք			
Լաբորատոր աշխատանք			
Ինքնուրույն աշխատանք	70		
Ընդամենը	90		
Ընդամենը			
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ընթացիկ քննություն)	ստուգարք		

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴.

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

⁴ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատԳԿ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
-
- **Հարցազրույց** – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. Դասավանդման մեթոդներներն են՝⁶ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք խմբային աշխատանք,

⁵ Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁶ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր:

9. **Ուսումնասության մեթոդներն են**⁷՝ թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

---

⁷ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁸.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապրազներ	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
I կիսամյակ						
1	Համաշխարհային մասնագիտակ ան երաժշտական մշակույթի կազմա վորումը հնագույն ժամանակներում Եգիպտոս՝ Հնդկաստան, Չինաստան և, Հունաստան և:	2		2		8
2	Երաժշտական արվեստը վաղ Միջնադարում:	2		2		8
3	Երաժշտական արվեստը Վերածննդի շրջանում	2		2		8
4	Իտալական և օպերա: Օպերային օջախները Ֆլորենցիա յում, Յակոպո Պերին, Կլաուդիո Մոնտեվերդին:	2		2		8
5	Երաժշտական դրամայի ստեղծումը Նեապոլում մ.: Seria Opera-ն:	2		2		8
6	Ֆրանսիական և օպերա Կապր գրական կլասիցիզմի հետ: Քնարական և ողբերգությամբ ուն:	2		2		10
7	Անգլիական օպերա Հ. Պերսել	4		2		10
8	Օպերան Գերմանիայում	4		2		10
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		20		16		70

⁸ Նման է օրացուցային պլանին

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Розеншильд Р., История зарубежной музыки, Вып. I,	М., 1978
2.	Левик Б., История зарубежной музыки, Вып. II,	М., 1974
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Конен В., История зарубежной музыки, Вып. III,	М., 1976.
2.	Друскин, История зарубежной музыки, Вып. IV	М 1976

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1 Դասախոսական պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Մտուցման ձևը	Գրականություն ⁹
I կիսամյակ					
1.	Ներածություն, առարկայի նպատակը	Առարկայի նպատակը	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2
2.	«Երաժշտական լեզվի հիմնատարրերը և	«Երաժշտական լեզվի	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, որ.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	Երաժշտական ձևերը»	հիմնատարրեր			ԼԳ-1,2
3.	Պարբերությունը և իր տարատեսակները	Պարբերությունը և իր տարատեսակները	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2
4.	Երաժշտական նյութի ձևակազմավորման և զարգացման սկզբունքները, մասերի ֆունկցիան երաժշտական ձևում	Երաժշտական նյութի ձևակազմավորման և զարգացման սկզբունքները, մասերի ֆունկցիան երաժշտական ձևում	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2
5.	Պարզ ձևեր (պարզ մեկմաս, պարզ երկմաս և պարզ եռամաս ձևեր)	Պարզ ձևեր (պարզ մեկմաս, պարզ երկմաս և պարզ եռամաս ձևեր)	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2
6.	Բարդ (բաղակազմ) ձևեր (բարդ եռամաս ձև, միջին մաս Trio, բարդ եռամաս ձև, միջին մաս էպիզոդ)	Բարդ (բաղակազմ) ձևեր (բարդ եռամաս ձև, միջին մաս Trio, բարդ եռամաս ձև, միջին մաս էպիզոդ)	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2, ԼԳ-1,2
7	Քառյակային և քառյակային տարբերակային ձևեր (երգի ժանրերում կիրառվող ձևերը)	Քառյակային և քառյակային տարբերակային ձևեր (երգի ժանրերում կիրառվող ձևերը)	2	Բանավոր	ԼԳ-1,2,3
8	«Վարիացիա» (տարատեսակները)	«Վարիացիա» (տարատեսակները)	2	Բանավոր	ԼԳ-1,2,4
9	«Ռոնդո ձև» (տարատեսակները)	«Ռոնդո ձև» (տարատեսակները)	2	Բանավոր	ԼԳ-1,2,5
10	Բազմամաս (ցիկլային) ձևեր	Բազմամաս (ցիկլային) ձևեր	2	Բանավոր	ԼԳ-1,2,3,4
11	Սոնատային և ռոնդո-	Սոնատային և ռոնդո-սոնատային ձևեր		Բանավոր	ԼԳ-1,2,4,5

	սոնատային ձևեր			

12.2 Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/ h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹⁰
I կիսամյակ					
1.	Ներածություն, առարկայի նպատակը	Առարկայի նպատակը	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2
2.	«Երաժշտական լեզվի հիմնատարրերը և երաժշտական ձևերը»	«Երաժշտական լեզվի հիմնատարրեր	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2
3.	Պարբերությունը և իր տարատեսակները	Պարբերությունը և իր տարատեսակները	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2
4.	Երաժշտական նյութի ձևակազմավորման և զարգացման սկզբունքները, մասերի ֆունկցիան երաժշտական ձևում	Երաժշտական նյութի ձևակազմավորման և զարգացման սկզբունքները, մասերի ֆունկցիան երաժշտական ձևում	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2 ԼԳ-1,2
5.	Պարզ ձևեր (պարզ մեկմաս, պարզ երկմաս և պարզ	Պարզ ձևեր (պարզ մեկմաս, պարզ երկմաս և պարզ եռամաս ձևեր	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2

¹⁰ Հստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	եռամաս ձևեր)				ԼԳ-1,2
6.	Բարդ (բաղակազմ) ձևեր (բարդ եռամաս ձև, միջին մաս Trio, բարդ եռամաս ձև, միջին մաս էպիզոդ)	Բարդ (բաղակազմ) ձևեր (բարդ եռամաս ձև, միջին մաս Trio, բարդ եռամաս ձև, միջին մաս էպիզոդ)	2	Բանավոր	ՊԳ-1,2, ԼԳ-1,2
7	Քառյակային և քառյակային տարբերակային ձևեր (երգի ժանրերում կիրառվող ձևերը)	Քառյակային և քառյակային տարբերակային ձևեր (երգի ժանրերում կիրառվող ձևերը)	2	Բանավոր	ԼԳ-1,2,3
8	«Վարիացիա» (տարատեսակները)	«Վարիացիա» (տարատեսակները)	2	Բանավոր	ԼԳ-1,2,4
9	«Ռոնդո ձև» (տարատեսակները)	«Ռոնդո ձև» (տարատեսակները)		Բանավոր	ԼԳ-1,2,5
10	Բազմամաս (ցիկլային) ձևեր	Բազմամաս (ցիկլային) ձևեր		Բանավոր	ԼԳ-1,2,3,4
11	Մոնատային և ռոնդո-սոնատային ձևեր	Մոնատային և ռոնդո-սոնատային ձևեր		Բանավոր	ԼԳ-1,2,4,5

12.1. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ¹¹	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹²

¹¹ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը

¹² Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

I կիսամյակ						
1.	Հին Եգիպտական մշակույթ	Հին Եգիպտական մշակույթ	<u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u>	Սեպտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2 ԼԳ-1,2,3,4
2.	Միջնադարյան երաժշտական մշակույթ	Միջնադարյան երաժշտական մշակույթ	<u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u>	Հոկտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2 ԼԳ-1,2,3,4
3.	Երաժշտական գործունեության ձևերը	Երաժշտական գործունեության ձևերը	<u>Ջեկույց</u>	Նոյեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2 ԼԳ-1,2,3,4
4.	Օպերային արվեստը 17-18-րդ դարերում	Օպերային արվեստը 17-18-րդ դարերում	<u>Ռեֆերատ</u>	Նոյեմբեր Դեկտեմբեր	Գրավոր	ՀՏՊ-1,2 ԼԳ-1,2,3,4
5.	Bel canto երգեցողություն	Bel canto երգեցողություն	<u>Հարցազրույց</u>	Նոյեմբեր Դեկտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2 ԼԳ-1,2,3,4
6.	Օպերա-Seria	Օպերա-Seria	<u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u>	Սեպտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2 ԼԳ-1,2,3,4
7.	Օպերա-Buffer	Օպերա-Buffer	<u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u>	Հոկտեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2 ԼԳ-1,2,3,4
8.	Զինգշպիլ Գերմանիա, Ավստրիա	Զինգշպիլ Գերմանիա, Ավստրիա	<u>Ջեկույց</u>	Նոյեմբեր	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2 ԼԳ-1,2,3,4

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹³

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)

¹³ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Դասախոսությունների, գործնական պարապունքների ժամանակ դիդակտիկ նյութերի, նկարների, ումումնագիտական տեսաֆիլմերի, զժապատկերների ցուցադրում:
Մարքեր, սարքավորումներ	Ուսանողի աշխատանք համակարգչի հետ:
Գործնական	
Այլ	

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹⁴:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է 3-րդ կիսամյակ ստուգարքով:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և

---

¹⁴«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.),

մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:¹⁵

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Հին Եգիպտոս
2. Հին հնդկական երաժշտություն
3. Հին Չինաստան
4. Հին Հունաստան
5. Միջնադարի երաժշտական մշակույթը
6. Վերածննդի երաժշտական արվեստը
7. Իտալիայի երաժշտական մշակույթը
8. Իսպանիայի երաժշտական մշակույթը
9. Գերմանիայի երաժշտական մշակույթը
10. Օպերային արվեստը XVII – XVIII դդ.
11. Օպերան Իտալիայում
12. Օպերան Ֆրանսիայում
13. Օպերան Անգլիայում
14. Օպերան Գերմանիայում

Ա) 1-ին ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված հարցեր.

- 1) Հին Եգիպտոս
- 2) Հին հնդկական երաժշտություն
- 3) Հին Չինաստան
- 4) Հին Հունաստան
- 5) Միջնադարի երաժշտական մշակույթը
- 6) Վերածննդի երաժշտական արվեստը
- 7) Իտալիայի երաժշտական մշակույթը
- 8) Իսպանիայի երաժշտական մշակույթը

---

¹⁵ Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

Բ) 2-րդ ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված հարցեր.

- 1) Գերմանիայի երաժշտական մշակույթը
- 2) Օպերային արվեստը XVII – XVIII դդ.
- 3) Օպերան Իտալիայում
- 4) Օպերան Ֆրանսիայում
- 5) Օպերան Անգլիայում
- 6) Օպերան Գերմանիայում

14.4. Գնահատման չափանիշները¹⁶.

- Գործնական աշխատանքները – բանավոր - 3 կրեդիտ - 2 ստուգում (1-ին ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր, 2-րդ ստուգում առավելագույնը՝ 20 միավոր):
- Ինքնուրույն աշխատանքը – բանավոր - 1 ինքնուրույն աշխատանքի համար առավելագույնը՝ 20 միավոր:

---

¹⁶ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

**«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

**Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 ՄԱՄՆԱԳԻՏԱԿԱՆ
ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ**

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.13.6 - «Երաժշտական կրթություն»

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԱՍ/բ-050 - Համաշխարհային մշակույթի պատմություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	36	Դասախոսություն	20
			Սեմինար	
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	16
	Ինքնուրույն	54		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգաթք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է • գրականության, փիլիսոփայության հետ կերպարվեստի պատմության կապը թույլ է տալիս համակարգված հաղորդակցել ուսանողներին գրական գեղարվեստական և խոհափիլիսոփայական լայն ընդհանրացումներին, • բացահայտել կերպարվեստի դասական ստեղծագործությունների էությունը՝ ուսանողներին ներշնչելով բարձր գաղափարների հոգեբանությամբ, • տարբեր պատմական ժամանակաշրջանների ուղղությունների, ոճերի ուսումնասիրություն, • արվեստագետների դերի և պատմական էության վերլուծություն:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. <i>Գիտելիք</i> • ծանոթություն տարբեր ոճային և գեղարվեստական ուղղություններին, • հանրահռչակ ստեղծագործությունների վերլուծություն, • տեսական գիտելիքների գործնական կիրառում, • ընդհանրացման կարողություններ, • պատմական ժամանակաշրջանների ընդհանրացումների կարողություն: <i>Չմտություն</i> • մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու • Նոր գաղափարներ առաջ քաշելու • որակի մասին հոգացություն • թիմում աշխատելու • գնահատման գործիքների կիրառելու • Նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու <i>Կարողունակություն</i> • գեղարվեստական ստեղծագործությունների վերլուծություն, • գեղարվեստական ուղղությունների, ոճերի առանձնահատկությունների ընդհանրացում,			

	• տարբեր դարաշրջանների արվեստի գործերի և արվեստագետների ստեղծագործությունների համեմատական վերլուծություն, • ինքնուրույն եզրահանգումներ կատարելու կարողություն:			
Դասընթացի բովանդակությունը	<i>Թեմաներ</i> 1. Համաշխարհային կերպարվեստի զարգացումը մինչև 10-րդ դարը 2. Միջնադարի մշակույթը Եվրոպայում 3. Կերպարվեստի զարգացումը Եվրոպական երկրներում 17-18-րդ դարերում 4. Գեղարվեստական հոսանքները և ուղղությունները 17-18-րդ դարերում 5. Եվրոպական մշակույթը 19-րդ դարում 6. Եվրոպական մշակույթը 20-րդ դարի սկզբին 7. Արդի մշակույթի զարգացման հիմնական միտումները			
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ▪ գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր, ▪ ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր: Ուսումնառության արդյունքների գնահատման 100-միավորանոց սանդղակ <table border="1" data-bbox="619 1899 1476 2049"> <tr> <td data-bbox="619 1899 901 2049">Գնահատականը ըստ 5 բալանոց համակարգի</td> <td data-bbox="901 1899 1184 2049">Գնահատականը ըստ 100 բալանոց համակարգի</td> <td data-bbox="1184 1899 1476 2049">Գնահատականը ըստ ECTS համակարգի</td> </tr> </table>	Գնահատականը ըստ 5 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ 100 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ ECTS համակարգի
Գնահատականը ըստ 5 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ 100 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ ECTS համակարգի		

	«Գերազանց» (5)	96-100	A+
	«Գերազանց» (5)	91-95	A
	«Գերազանց» (5)	86-90	A-
	«Լավ» (4)	81-85	B+
	«Լավ» (4)	76-80	B
	«Լավ» (4)	71-75	B-
	«Բավարար» (3)	67-70	C+
	«Բավարար» (3)	62-66	C
	«Բավարար» (3)	40-61	C-
	«Անբավարար»	0-39	D
	«Մտուցված»	40-100	S
	«Չստուգված»	0-39	U
	Գրականություն	Պարտադիր – 1. Любимов Л. <<Искусство древнего мира>> Լրացուցիչ- 1. Дмитриева Н. - <<Краткая история искусства >> - 2001г.	